

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สังคมโลกในยุคศตวรรษที่ 21 หรือ 21st Century Competencies เป็นศตวรรษแห่งความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงที่มีอยู่อย่างไม่หยุดยั้ง การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมอย่างทั่วถึง มนุษย์จึงต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการเรียนรู้เพื่อให้มีทักษะชีวิต (Life Skill) และสามารถนำไปปรับใช้ได้เหมาะสม การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้เกิดการเตรียมพร้อม โดยเฉพาะการเตรียมพร้อมด้านความคิดสร้างสรรค์ เพราะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เป็นพลังขับเคลื่อนให้นักเรียนเกิดทักษะชีวิตที่หลากหลาย เกิดแนวทางใหม่ ๆ ในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหา เมื่อใดก็ตามที่เราพัฒนาขีดความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จนสามารถเผชิญหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น ก็จะกลายเป็นผู้นำทางด้านความคิดและเกิดความภูมิใจในตนเอง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2553, หน้า 58) และอารี พันธุ์มณี (2547, คำนำ) กล่าวว่า หากสังคมใดมีประชากรที่มีคุณลักษณะเป็นทรัพยากรที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง ย่อมจะเป็นแรงขับให้สังคมนั้นพัฒนาก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงจึงเป็นบุคคลที่สังคมมีความต้องการเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ ทอร์เรน (Torrance, 1962, อ้างถึงใน อติยศ สรรคบุรานุรักษ์ และธนาเทพ พรหมสุข, 2560, หน้า 2555-2566) ที่กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการที่บุคคลไวต่อปัญหา ขอบกพร่อง ช่องว่างในด้านความรู้ สิ่งที่เขาตกทอดไปหรือสิ่งที่ไม่ประสานกันและไวต่อการแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ไวต่อการค้นหาวิธีการแก้ปัญหา ไวต่อการเดาหรือการตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับขอบกพร่อง ทดสอบและทดสอบอีกครั้งเกี่ยวกับสมมุติฐาน จนในที่สุดสามารถนำผลที่ได้ไปแสดงให้เห็นปรากฏแก่ผู้อื่นได้” ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยแท้

นอกจากนั้นความคิดสร้างสรรค์ยังเป็นพลังสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการสื่อสารในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการสื่อสารที่ต้องถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเองหรือเกิดจากความคิดคำนึงที่แท้จริงของผู้เขียน จึงเป็นผลงานที่มีความแปลกใหม่ ทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์ทั้งด้านความรู้ ความคิด ความเพลิดเพลิน มีความไพเราะสะสละสวย เป็นที่ประทับใจและนับว่าเป็นผลงานที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง การเขียนเชิงสร้างสรรค์หาได้มีความสำคัญเฉพาะที่กล่าวมาเท่านั้นไม่ หากแต่ยังมีความสำคัญในแง่มุมอื่น ๆ อีกมากมาย อาทิ ความสามารถในการพัฒนาจินตนาการ พัฒนาภูมิปัญญา ทั้งของผู้เขียนเองและผู้อ่าน ผู้ที่มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์จะมีความสามารถในการเขียนได้ในหลากหลายรูปแบบอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง (แจ่มจันทร์ สุวรรณรงค์, 2556, หน้า 86)

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้สอนรายวิชา “การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย” (Creative Writing Teaching for the Thai Language Teachers) มาเป็นเวลาหนึ่งปีการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษายังไม่ผ่านเกณฑ์ที่ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้เห็นได้จากผลงานทั้งที่เป็นงานเขียนประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น การเขียนเรื่องประทับใจ การเขียนแสดงความคิดเห็น การเขียนเรียงความ การเขียนคำกล่าวอวยพร และการแต่งบทร้อยกรอง เป็นต้น และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ก็พบว่า การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์นั้นมีปัญหาในทุกระดับชั้นเรียน เช่น งานวิจัยของ ชัยวาฤทธิ์ สร้อยเงิน (2552) งานวิจัยของ อาจิสยา หลิมกุล (2556) และงานวิจัยของ จริยา แก้วศรีนวม (2557) เป็นต้น ในการนี้ อารี พันธุ์มณี (2547, หน้า 90-91) ได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ไว้ว่า เป็นเพราะผู้เรียนมีความเบื่อหน่ายในการเขียน ขาดสุนทรียภาพทางภาษา ไม่ได้รับการฝึกฝนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และขาดทักษะการเสริมสร้างทางจินตนาการอย่างอิสระ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงพยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อค้นหากลวิธี หรือรูปแบบการเรียนการสอนที่แปลกใหม่เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา

รูปแบบการเรียนการสอนหรือรูปแบบการสอน เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ โดยมีวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ เข้าไปช่วยทำให้การเรียน

การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ (ทีศนา แชมมณี, 2558, หน้า 221) รูปแบบการเรียนการสอนแต่ละรูปแบบจะมีความสัมพันธ์กับแนวคิดหรือทฤษฎีที่เป็นความเชื่อพื้นฐานของผู้พัฒนารูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจจะมีทั้งในส่วนที่แตกต่างกันหรือเหมือนกันในบางส่วน (พัชรี ผลโยธิน, 2549, หน้า 17-27) ดังนั้นเพื่อให้การเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์เป็นที่น่าพึงพอใจทั้งผู้สอนและผู้เรียน การพัฒนารูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและเหมาะสมกับช่วงวัยจึงเป็นเรื่องที่ผู้สอนควรให้ความสนใจ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Bases Learning) เป็นกระบวนการที่จัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการใช้สื่อ ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองของแต่ละบุคคล การจัดการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกเหมือนถูกกดดันแต่มีความท้าทายชวนให้อยากค้นหาคำตอบด้วยการใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท เช่น ใช้สถานการณ์จริง การเปรียบเทียบให้เห็นภาพ การใช้คำถามนำ ทำให้สมองมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมที่จะเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม หรือประสบการณ์เดิม (Jensen, 2008, pp. 82-88) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ท่ามกลางความรู้สึกที่เป็นกัลยาณมิตร ผู้เรียนได้สะท้อนความคิดจินตนาการอย่างเป็นอิสระ ลักษณะเหล่านี้ล้วนเป็นแนวคิดของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานทั้งสิ้น ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยได้ ดังที่ พรพิไล เลิศวิชา (2552, หน้า 26-29) ได้เสนอแนะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ว่า ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสองอย่าง คือ ง่ายและสนุก เพราะความรู้สึกทั้งสองอย่างนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้สมองได้ใช้ความพยายาม และมีความต่อเนื่องเป็นเวลานาน ๆ มากขึ้น ทำให้การทำงานของสมองมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า กลวิธีซินเนคติกส์ (Synectics Strategy) ก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถเสริมสร้างหรือพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้กลวิธีซินเนคติกส์ เป็นกลวิธีการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนโดยตรง โดยการสร้างความคุ้นเคยในสิ่งที่แปลกใหม่ (Strange Familiar) และสร้างความแปลกใหม่กับสิ่งที่คุ้นเคย (Familiar Strange) ด้วยการใช้วิธีการเทียบเคียงและการอุปมาอุปไมยเป็นสำคัญ เช่น หากเรานำปัญหาที่เรา

ไม่คุ้นเคยมาก่อนไปเทียบเคียงหรือนำไปอุปมาอุปไมยกับปัญหาที่เราคุ้นเคยมาก่อน จะทำให้เราเข้าใจปัญหาที่ไม่คุ้นเคยมาก่อนนั้นได้ดียิ่งขึ้น และในทางกลับกันบางปัญหาที่ใกล้ตัวเราหรือเราคุ้นเคยมาก่อนเป็นอย่างดี อาจไม่ทำให้เราเกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้นได้ เราก็นำปัญหานั้นไปเทียบเคียงกับปัญหาที่เราไม่คุ้นเคยมาก่อน ก็อาจสามารถทำให้เราเกิดความคิดที่แปลกใหม่ขึ้นมาได้เช่นกัน (ประยูร บุญใช้, 2549, หน้า 6) และจากการศึกษางานวิจัยพบว่า กลวิธีการสอนแบบซินเนคติกส์สามารถพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ อาทิ อาจิสยา หลิมกุล (2556, หน้า 55) ได้ศึกษาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ที่จัดการเรียนการสอนตามรูปแบบซินเนคติกส์ พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา แก้วศรีนวม (2557, หน้า 156–157) ที่ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

จากความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนความน่าสนใจเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานและกลวิธีซินเนคติกส์ดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเกิดแรงบันดาลใจที่จะนำมาสังเคราะห์และพัฒนาเป็นรูปแบบการสอน รายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยให้แก่นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งจะยังผลให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์และมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบวิชาชีพครูภาษาไทยในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามของการวิจัย

การพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ มีองค์ประกอบอะไรบ้าง

2. ผลการใช้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ ในประเด็นต่อไปนี้เป็นอย่างไ

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนเป็นอย่างไ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มหรือไม่

2.2 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระหว่าง ก่อนเรียนกับหลังเรียนเป็นอย่างไ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็มหรือไม่

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน และเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระหว่าง
ก่อนเรียนกับหลังเรียน และเปรียบเทียบหลังเรียนกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75
ของคะแนนเต็ม

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบ
การสอนที่พัฒนาขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

การพัฒนาแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับ
ครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐาน
ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียน
สูงกว่าก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
2. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียน และหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม
3. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนรายวิชา
การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมอง
เป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนาแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับ
ครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ในครั้งนี้มีประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
ดังนี้

1. ได้รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับ
ครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์
ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสมบูรณ์ และมีคุณภาพที่อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยในระดับ
ปริญญาตรี และในระดับชั้นอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้างความรู้และ
ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นแนวทางสำหรับครู อาจารย์ และผู้สนใจในการสร้างและพัฒนา รูปแบบการสอนเพื่อเสริมสร้างความรู้ความสามารถในเนื้อหาสาระของรายวิชาอื่น ๆ และในระดับชั้นอื่น ๆ ได้

3. นักศึกษาสาชาวิชาภาษาไทย ได้แนวทางในการพัฒนาและเสริมสร้าง ความรู้ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ตนเองกว้างขวางขึ้น และสามารถ นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ต่อไปได้

ขอบเขตของการวิจัย

การพัฒนาแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับ ครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีชินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร จำนวน 37 คน ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีเพียงห้องเรียนเดียว การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียน เชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสาน กลวิธีชินเนคติกส์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2.2 ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2.2.3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์

3. เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนเป็นเนื้อหาตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) สาขาวิชาภาษาไทย ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ในรายวิชา 21542211 การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย (Creative Writing Teaching for the Thai Language Teachers) ซึ่งมีเนื้อหา โดยสังเขป คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยแก้ว ประกอบด้วย การเขียนบรรยาย การเขียนพรรณนาความ การเขียนคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิดงาน การเขียนนิทานสัตว์ และการเขียนเรื่องสั้น ส่วนการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยกรอง ประกอบด้วย การแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ กลอนดอกสร้อย กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 โคลงสี่สุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ ร่ายสุภาพ อินทริเชียรฉันท์ และวสันตดิถีฉันท์

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ระยะเวลาในการทดลองเพื่อการวิจัย คือ ตลอดภาคเรียน 1 ภาคเรียน จำนวน 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 64 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้สาระสำคัญและหลักการต่าง ๆ อันจะนำไปสู่กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เป็นแนวคิดที่เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของสมอง เพราะเป็นการนำเอาความรู้เรื่องสมองและธรรมชาติของการทำงานของสมอง มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์ การโต้ตอบ ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การจัดสภาพแวดล้อม และการใช้เครื่องมือหรือสื่อต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพของสมอง ภายใต้แนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ (ทิตนา แชมมณี, 2558; วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2550; พรพิไล เลิศวิชา, 2552; Caine & Caine, 1991 และ Jensen, 2008) ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการได้ ดังนี้

- 1) จัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาวะอารมณ์ที่ผ่อนคลาย ด้วยการใช้อิสระ และจัดกิจกรรมต่าง ๆ สร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน ตื่นเต้นและท้าทาย
- 2) จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) กระตุ้นการทำงานของสมองพร้อมกันหลาย ๆ จุด ด้วยการให้ลงมือปฏิบัติ ผึกฝน จดจำและเข้าใจ
- 4) จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในบรรยากาศที่ปลอดภัย และอิสระ
- 5) จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมสรุปองค์ความรู้

2. แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์

กลวิธีซินเนคติกส์ เป็นแนวคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลักษณะหนึ่งที่จะซ่อนให้เห็นว่า บุคคลจะเกิดความคิดที่สร้างสรรค์แตกต่างไปจากเดิมได้ หากมีโอกาสได้ลองคิดแก้ปัญหาด้วยวิธีที่ไม่เคยคิดมาก่อน หรือคิดโดยสมมุติให้ตัวเองเป็นคนอื่น หรือเป็นสิ่งอื่น การคิดเปรียบเทียบแบบอุปมาอุปไมยเพื่อใช้กระตุ้นให้เกิดความคิดใหม่ ๆ มี 3 แบบ คือ การเปรียบเทียบแบบตรง (Direct Analogy) การเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ (Personal Analogy) และการเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง (Compressed Conflict) (ทัศนีย์ ศุภเมธี, 2542; สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ์, 2544; ทิตนา แชมมณี, 2558; Gordon, 1961 และ Joyce and Weil, 1996) ซึ่งสรุปเป็นหลักการได้ดังนี้ 1) กำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไขของงานที่สอดคล้องกับหัวข้อหรือเนื้อหาที่จะสอน 2) เชื่อมโยงความคิดและการกระตุ้นความคิด ด้วยการเปรียบเทียบ 3 แบบ โดยกำหนดสาระ (Theme) ของเรื่อง เพื่อให้การเปรียบเทียบเป็นไปในทิศทางเดียวกันการเปรียบเทียบ 3 แบบ ได้แก่ เปรียบเทียบแบบตรงหรืออุปมา เปรียบเทียบโดยสมมุติตนเองเป็นสิ่งอื่น และเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง 3) จัดให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบ 4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการตรวจและประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ

3. หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับความคิดสร้างสรรค์อย่างใกล้ชิด เพราะผลงานที่จะจัดว่าเป็นการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้นั้น จะเกิดขึ้นไม่ได้หากขาดความคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่เดียวกันผู้สอนนับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (บันลือ พุกกะวัน, 2539; กรรณิการ์ พวงเกษม, 2541; อัจฉรา ชิวพันธ์, 2543; ฌภัทร สระประเทศ, 2544 และ Smith, 1973) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เพื่อใช้เป็นหลักการสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้ 1) มีความเป็นกัลยาณมิตร ให้ความสนใจและเข้าใจกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน 2) จัดให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความคล่องแคล่วในการใช้คำ การแต่งประโยค และการเขียนในรูปแบบที่หลากหลาย 3) สร้างแรงจูงใจด้วยการชมเชย ให้รางวัล และกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดแรงบันดาลใจ 4) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อเพิ่มประสบการณ์ในการเขียน และ 5) จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตรวจและประเมินผลงานทั้งของตนเองและของเพื่อน ๆ

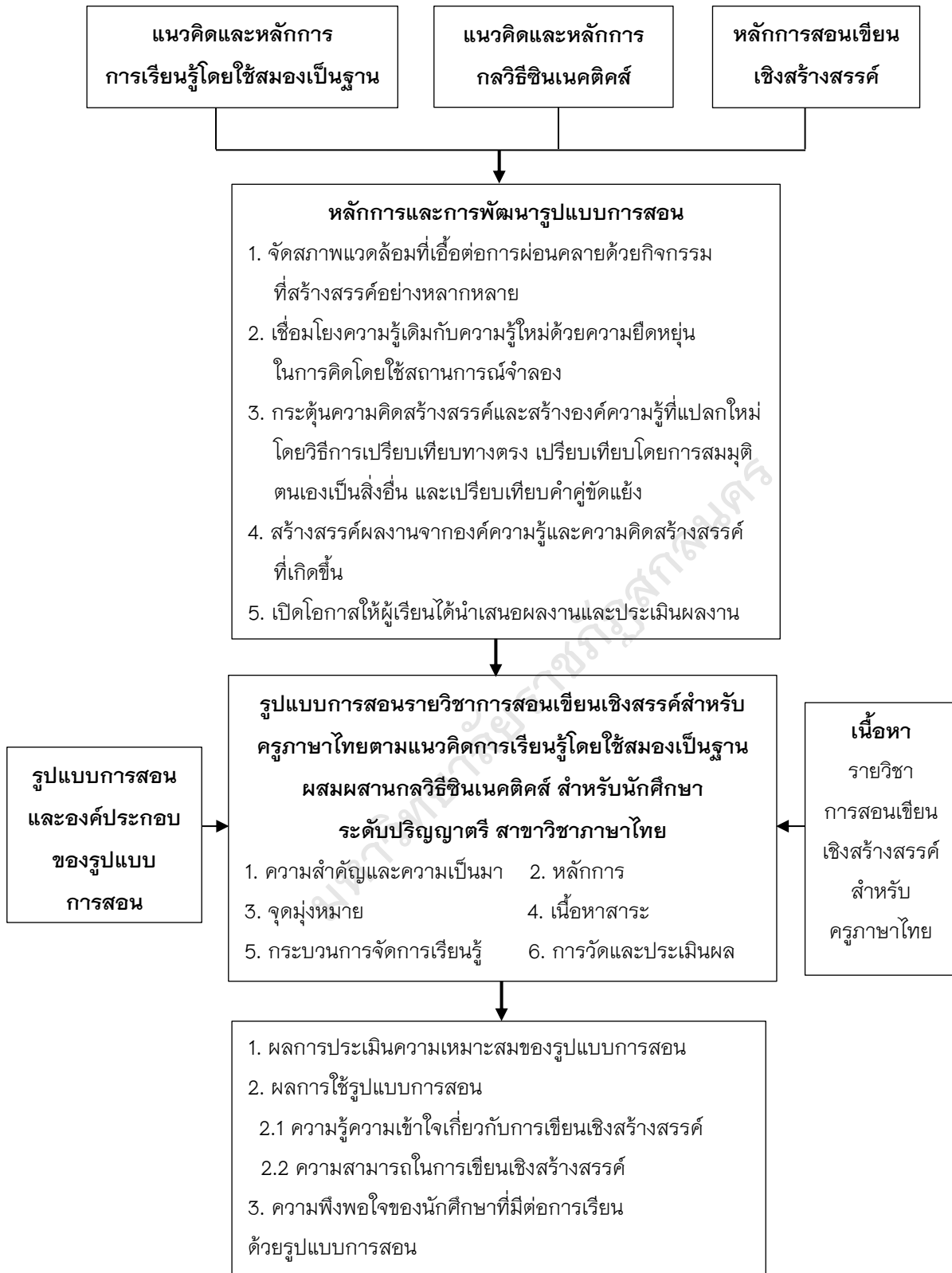
4. รูปแบบการสอนและองค์ประกอบของรูปแบบการสอน

รูปแบบการสอน เป็นแบบแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีหลักปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือความเชื่อ เป็นตัวรองรับและมีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน เพื่อสร้างเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์, 2549; ทิพาพร สุจาณี, 2553; ทิตนา แคมมณี, 2558; ศุภักษร พองจางวาง และกอบสุข ดงมันต์, 2559; Joyce & Weil, 1996 และ Anderson, 2001) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการสอนได้ดังนี้ 1) ความสำคัญและความเป็นมา เป็นส่วนที่กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องพัฒนารูปแบบการสอน 2) หลักการ เป็นส่วนที่กล่าวถึงสาระสำคัญอันเป็นบทบาทที่ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) จุดมุ่งหมาย เป็นองค์ประกอบในส่วนที่เป็นเป้าหมายเฉพาะของรูปแบบการสอนที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนหลังจากใช้รูปแบบการสอนแล้ว 4) เนื้อหาสาระ เป็นองค์ประกอบในส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาที่กำหนดไว้เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบในส่วนที่จะอธิบายถึงขั้นตอนและรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในรูปแบบการสอน 6) การวัดและประเมินผล เป็นองค์ประกอบในส่วนที่จะกล่าวถึงแนวทางในการวัดและการประเมินผล

5. เนื้อหารายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย

หมายถึง สารการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์คำอธิบายรายวิชา ซึ่งมีเนื้อหาโดยสังเขป คือ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญเบื้องต้นของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยแก้ว ประกอบด้วย การเขียนบรรยาย การเขียนพรรณนาความ การเขียนคำกล่าวรายงานและคำกล่าวเปิดงาน การเขียนนิทานสัตว์ และการเขียนเรื่องสั้น ส่วนการเขียนเชิงสร้างสรรค์งานเขียนประเภทร้อยกรอง ประกอบด้วย การแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอนสุภาพ กลอนดอกสร้อย กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 โคลงสี่สุภาพ โคลงสองสุภาพ โคลงสามสุภาพ ร่ายสุภาพ อินทริเชียรฉันท และวลันตติลฉันท

จากหลักการที่ได้จากการศึกษาแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบการสอน และเนื้อหา ของรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ผู้วิจัยได้นำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยขอนำมานิยามไว้ ดังนี้

1. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หมายถึง การนำเอาองค์ความรู้ เรื่องสมองและธรรมชาติของการทำงานของสมองมาใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสถานะของอารมณ์ที่ผ่อนคลายด้วยการใช้สื่อและกิจกรรมที่สนุกสนาน ตื่นเต้น ทำท่าย จัดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ด้วยวิธีการที่หลากหลาย กระตุ้นการทำงานของสมองพร้อมกันหลาย ๆ จุด ด้วยการให้ลงมือปฏิบัติ ผึกฝน และจดจำ พร้อมทั้งจัดให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมสรุปองค์ความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างกัลยาณมิตร

2. แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ หมายถึง กลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนด้วยการกำหนดสถานการณ์หรือเงื่อนไขที่สอดคล้องกับหัวข้อหรือเนื้อหาที่จะสอน มีการเชื่อมโยงความคิดและกระตุ้นความคิดด้วยการเปรียบเทียบ 3 แบบ คือ เปรียบเทียบทางตรง เปรียบเทียบโดยการสมมุติตนเองเป็นสิ่งอื่น และเปรียบเทียบ คำคู่ขัดแย้ง โดยกำหนดสารัตถะ (Theme) ของเรื่อง เพื่อให้การเปรียบเทียบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนจัดให้ผู้เรียนได้นำความคิดที่เกิดจากการเปรียบเทียบ มารังสรรค์ชิ้นงานที่แปลกใหม่อย่างอิสระ

3. การพัฒนารูปแบบการสอน หมายถึง กระบวนการที่ให้ได้มาซึ่งรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการศึกษ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด ตลอดจนข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต คำอธิบายรายวิชา การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบการสอน องค์ประกอบของรูปแบบการสอน แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน แนวคิดกลวิธีซินเนคติกส์ จัดทำรูปแบบการสอนฉบับยกร่าง ตรวจสอบคุณภาพ ประเมินความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้ จนได้ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. รูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ หมายถึง แบบแผนในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมี องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 ความสำคัญและความเป็นมา เป็นองค์ประกอบในส่วนที่กล่าวถึงความ
ความเป็นมา และความสำคัญในการพัฒนารูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียน
เชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานผสมผสาน
กลวิธีซินเนคติกส์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาไทย

4.2 หลักการ เป็นองค์ประกอบในส่วนที่กล่าวถึงสาระสำคัญอันเป็น
บทบาทที่ผู้สอนและผู้เรียนจะต้องดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมีสาระสำคัญ
โดยสรุปคือ ผู้สอนและผู้เรียนช่วยสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้เดิม
กับความรู้ใหม่ด้วยวิธีการที่หลากหลายและด้วยการเปรียบเทียบ 3 แบบ ได้แก่ เปรียบเทียบ
ทางตรง เปรียบเทียบโดยการสมมุติตนเองเป็นสิ่งอื่น เปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง แล้วรังสรรค์
ชิ้นงานจากความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้น

4.3 จุดมุ่งหมาย เป็นองค์ประกอบในส่วนที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์
หรือความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาหลังจากได้ร่วมกิจกรรมตามกระบวนการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ได้แก่ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อ
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอน

4.4 เนื้อหาสาระ เป็นองค์ประกอบในส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาหรือสาระ
การเรียนรู้ของรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ที่นำมาสร้างเป็น
ใบความรู้ และกิจกรรม หรือแบบฝึก ตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการสอน
เพื่อเสริมสร้างความรู้ และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้แก่นักศึกษา ได้แก่
ความรู้พื้นฐานความคิดสร้างสรรค์ หลักการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การเขียนสร้างสรรค์
งานเขียนประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง

4.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบในส่วนที่กล่าวถึงวิธีการ
ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน
ผสมผสานกับกลวิธีซินเนคติกส์ เพื่อเสริมสร้างความรู้และสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์
มี 6 ขั้น (Six Steps) ได้แก่

ขั้นที่ 1 ผ่อนคลายขยายสมอง (Building mind-body connection)
เป็นขั้นตอนของการปรับอารมณ์ของผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนรู้ด้วยการจัดสภาพแวดล้อม
ที่เอื้อต่อการผ่อนคลายและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่สร้างสรรค์

ขั้นที่ 2 ตรีกรตรงทบทวน (Receiving, recoding and reviewing) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทบทวนความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม โดยเพื่อน ๆ และผู้สอนช่วยเติมเต็มในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 ชีชวนเปรียบเทียบ (Comparing and making connections) เป็นขั้นของการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการคิดและความคิดสร้างสรรค์ ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเปรียบเทียบ 3 แบบ อย่างกัลยาณมิตร ได้แก่ เปรียบเทียบทางตรง เปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งอื่น และเปรียบเทียบคำคู่ขัดแย้ง

ขั้นที่ 4 คมเฉียบผลงาน (Utilizing imagination) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนได้นำความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นจากขั้นที่ผ่านมามารังสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ตามจินตนาการของตนเอง

ขั้นที่ 5 แบ่งปันความรู้ (Sharing Knowledge) เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลงาน โดยเพื่อน ๆ และผู้สอนช่วยวิพากษ์อย่างกัลยาณมิตร

ขั้นที่ 6 มุ่งสู่การประเมิน (Assessing) ขั้นตอนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจประเมินผลงานการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง ให้เพื่อนเป็นผู้ประเมิน และผู้สอนเป็นผู้ประเมิน จากนั้นให้ผู้เรียนบันทึกผลการเรียนรู้ตามแบบบันทึกที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อความรู้ความเข้าใจที่คงทนและแม่นยำยิ่งขึ้น

4.6 การวัดและประเมินผล เป็นองค์ประกอบในส่วนที่จะประเมินประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการสอน ด้วยการวัดและประเมินผลทั้งในส่วนที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และส่วนที่เป็นความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งวัดทั้งด้านเนื้อหาเชิงองค์ความรู้และความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

5. การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย หมายถึง รายวิชาที่กำหนดไว้ในกลุ่มวิชาเอกเลือกตามหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ. 5 ปี) ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาดังนี้ “ศึกษาการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฝึกปฏิบัติการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อใช้ประกอบการสอนภาษาไทย วิเคราะห์งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ในด้านภาษา คุณค่าและการนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย”

6. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้เชิงเนื้อหาของรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทย ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ หลักการของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ศาสตร์และศิลป์ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ รูปแบบหรือประเภทของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7. ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดทั้งในส่วนที่เป็นข้อเท็จจริง ความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการของผู้เขียน ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรที่เน้นความแปลกใหม่เป็นตัวของตัวเอง มีความถูกต้องเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบ มีความประณีตในการใช้ภาษาและการเรียบเรียง ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ได้รับอรรถรสที่น่าพึงพอใจ ประทับใจ และมีคุณค่า ทั้งงานเขียนประเภทร้อยแก้วและงานเขียนประเภทร้อยกรอง ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ด้วยการกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบ Rubric Score โดยเกณฑ์ดังกล่าวได้ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้ประเมิน (RAI) แล้ว

8. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกที่เกิดขึ้นภายในใจของนักศึกษา อาทิ ความรู้สึกชอบ ภูมิใจ ประทับใจ ตีใจ ตื่นเต้น และสุขใจ ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองตรงตามความต้องการ หรือเป้าหมายที่กำหนด จากการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เช่น รู้สึกผ่อนคลายเมื่อมีการบริหารสมอง ชอบบรรยากาศการเรียนที่อบอุ่นเป็นกันเอง ชอบการเปรียบเทียบเพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิด มีความรู้สึกสนุกและมีความสุขกับการเรียน เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยรูปแบบการสอนรายวิชาการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์สำหรับครูภาษาไทยตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผสมผสานกลวิธีซินเนคติกส์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น